

О.В. Ніколаєва,
науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **О.В. Черняков,**
Українська академія банківської справи НБУ

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В СЕРЕДИНО-БУДСЬКОМУ РАЙОНІ

Україна на даний момент знаходиться в дуже складній демографічній ситуації. За переписом населення 1993 року в Україні проживало 52 мільйони жителів, проте в 2004 році цей показник знизився до 47,3 млн. чоловік. Це свідчить про те, що чисельність населення України зменшується швидкими темпами. За прогнозами вчених, до 2050 р. вона становитиме 39 млн. чоловік. На жаль, українська нація переживає той період, котрий в науці зветься депопуляція (виродження). Це й не дивно, бо в Україні дуже низький рівень життя, а при достатньо невеликому показнику народжуваності – незрівнянно високий показник смертності.

Візьмемо для прикладу демографічну ситуацію, яка склалася в Сумській області.

Середній коефіцієнт народжуваності в Сумській області складає 10 %, а показник смертності – 17,4 %, в той час, як середній показник по Україні складає 14,8 %.

Розглянемо один з її районів – Середино-Будський. В економічному плані район за часів Радянського Союзу він був достатньо розвинений, проте на даному етапі більшість підприємств району збанкрутіли, прийшли в занепад. Це призвело до того, що величезна кількість людей, зайнятих раніше на виробництві, опинилася без роботи, тобто без засобів до існування.

Аналізуючи демографічну ситуацію в Середино-Будському районі, насамперед треба зазначити, що кількість населення в 2000 році там становила 22,9 тис. чол., а в 2005 р. – 19,405 тис. чол. Тобто зменшилась на 3,495 тис. чол. З чим це пов'язано – пояснити дуже складно, і напевно чим можна за допомогою наукових фактів, формул сформулювати правило, за котрим кожного року буде вмирати, виїжджати більша чи менша кількість населення.

Так, наприклад, станом на 05.12.2003 в районі не було жодного населеного пункту без населення.

На 2005 рік в Середино-Будському районі повністю вимерло село Пігаревської сільської спілки Луг та Каменської сільської спілки Високов.

У Старо-Гутській сільській спілці, а саме у селах Гаврилово, залишилось 6 чоловік, в Лісній Полянці залишилось 7 чоловік.

У Каменській сільській спілці у селі Курган – 1 людина, та у селі Кудоярово – 3 людини.

Невеличкі села чисельністю до 50 чоловік складаються в основному з людей похилого віку, пенсіонерів. Переважна більшість – старожили, корінні жителі, котрі не мають бажання залишати той дім, котрий вони побудували,

де пройшло все їхнє життя, це самотні люди, котрим навіть при бажанні немає куди їхати.

Аналіз приросту і особливостей зайнятості населення України свідчить про те, що в межах її території є певні надлишки працездатного населення, насамперед у малих містах. Такий надлишок зумовлює можливість виникнення безробіття в умовах проведення радикальної економічної реформи.

Ця проблема стає дедалі серйознішою, бо кількість безробітних постійно зростає. Дуже важливо відмітити, що кількість безробітних жінок складає більше половини безробітних району.

В районі вже протягом декількох років катастрофічно не вистачає робочих місць. Це сталося насамперед через занепад державних підприємств, які були основними носіями робочих місць.

В Середино-Будському районі показник смертності значно перевищує показник народжуваності. Це зумовлено низьким рівнем життя населення, нестачею кваліфікованої медичної допомоги (на даний момент в Середино-Будському районі одна лікарня районного значення, що знаходиться у м. С.-Буда, і одна місцевого – в селищі Зноб-Новгородське).

Для міграцій характерно головним чином виїзд за межі району переважно молодих людей у віці від 20 до 30 років. Вони вирушають на пошуки роботи, котру, на жаль, не мають можливості отримати вдома, таким чином у 2003 році за межі району виїхало 536 чоловік, а в'їхало 397 чоловік.

Для того, щоб покращити демографічну ситуацію в Середино-Будському районі потрібно в першу чергу залучати великі грошові інвестиції як іноземних інвесторів, так і державні.

Проте, щоб у промисловість району здійснювалися капіталовкладення, необхідно, щоб інвестор був зацікавлений у розвитку даного підприємства, в покращенні ситуації, що склалася, і насамперед впевнений, що внаслідок своєї діяльності він отримає прибуток. Для отримання максимального прибутку я пропоную:

1. Розвивати деревообробну промисловість, тобто будувати підприємства кінцевої деревообробки (в районі лісопромисловий комплекс, на жаль, використовується лише на 20 % своєї потужності і продукція майже повністю йде на експорт в сусідні райони).

2. Розвивати тваринництво, особливу увагу приділяючи великій рогатій худобі. Треба зазначити, що розвиток тваринництва надасть поштовх для розвитку молочної промисловості району (на даний момент в районі є молочний завод у м. С.-Буда, який на жаль не працює, і приватне підприємство “Росинка” знаходиться в пгт. Зноб-Новгородське – займається збиранням молока).

3. Вирощувати льон, будувати підприємства по його кінцевій обробці, або перепрофільовувати існуючі підприємства (цех 103 Шосткінського військового заводу “55 жовтня”) тощо.

Таким чином, достатня кількість робочих місць дасть змогу вирішити проблеми, пов'язані з міграційними процесами, безробіттям та ін.

В 2004 році в Україні проводиться демографічна політика, яка базується на використанні соціально-економічних важелів (практично не дає результатів в розвинених країнах) і є поки що перспективною.

Нам залишається тільки покладати надію на нове керівництво країни, на те, що воно підніме нашу національну економіку, покращаться умови життя, а разом з цим і демографічна ситуація в усій Україні. Будемо сподіватися на краще.

Список літератури

1. Статистичний щорічник Сумської області за 2003 рік. – Суми: Головне управління статистики, 2004. – 680 с.
2. Статистичний збірник “Склад населення Сумської області за статтю та віком на 1 січня 2001 року”. – Суми: Держкомстат України, Сумське управління статистики, 2001. – 59 с.

Ніколаєва, О.В. Демографічна ситуація в Середино-Будському районі [Текст] / О.В. Ніколаєва // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє: збірник тез доповідей за матеріалами Восьмої науково-практичної конференції студентів (18-22 квітня 2005 р.) та Дев'ятої науково-практичної конференції студентів (27 квітня 2006 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2006. - С. 45-48